

варто враховувати такий факт, що аграрний сектор економіки вже перестає бути донором дешевої робочої сили, оскільки трудові ресурси з села перебувають на межі вичерпання. Масштабна механізація виробничих процесів у рослинництві, зниження потреб у робочій силі тваринництва, яке фактично в Україні перебуває в стані занепаду.

Важливим чинником розвитку трудового потенціалу України є міграція осіб молодого віку, які прагнуть здобути освіту в престижних ВНЗ Європи і Америки. Міграція молоді погіршує статеву-вікову структуру трудового потенціалу, його кількісні параметри і якісні характеристики. Правда, молодь, яка навчається за кордоном може розглядатися як джерело поповнення ринку праці висококваліфікованими випускниками зарубіжних вузів. Однак, поповнення кадрового потенціалу України може відбуватися при умові забезпечення їх належними робочими місцями і відповідною оплатою праці.

Никитюк Юлія

(науковий керівник: к. г. н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Пушкар З.М.)

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах господарювання зростання динамічності та невизначеності зовнішнього оточення обумовлює проблему своєчасної адаптації підприємства до умов, які змінюються, що й передбачає успішне функціонування підприємства на ринку. Для вирішення даної проблеми використовується концепція стратегічного управління, основною ланкою якого є стратегічне планування, а його результатом – розроблена стратегія розвитку.

При формуванні стратегії розвитку підприємства перш за все, необхідно вирішити ряд певних завдань, від яких залежатиме обраний тип стратегії для ефективного управління розвитком

підприємства. При дослідженні питання саме розвитку підприємства, найбільш важливою виступає функціональна стратегія, яка забезпечує орієнтацію на розвиток певних функціональних систем підприємства та сприяє досягненню мети шляхом врівноваження їх існуючого потенціалу [2, с.23].

Кожне підприємство, що діє в умовах ринкової економіки, є унікальним за своїми характеристиками. Отже, ставиться завдання визначити зміст стратегічного бізнес-планування, який є процесом унікальним, а його форми і методи не можуть братися як еталон для всіх підприємств. В умовах сучасного нестабільного ринку дуже важливо адаптувати структуру і діяльність підприємства до впливу зовнішнього середовища. Максимальна адаптація до зовнішнього середовища забезпечується в рамках стратегічного планування та управління, як організаційної системи підготовки та прийняття стратегічних рішень з основних напрямів функціонування та розвитку підприємства.

Стратегія – це комплекс дій, спрямованих на забезпечення стійких позицій підприємства на ринку, отримання і підтримку довгострокових конкурентних переваг у діяльності підприємства, а також чітке визначення курсу дій і грамотний розподіл ресурсів, які будуть необхідні для досягнення поставленої мети [3].

Вибір стратегії передбачає прийняття управлінським персоналом низки рішень з метою досягнення найкращих показників діяльності у конкретно обраній сфері діяльності. Залежно від розміру, фінансових потужностей, ринкових перспектив та інших факторів сучасне підприємство може здійснювати один напрям діяльності або диверсифікувати свою діяльність відразу за декількома напрямками.

Для найбільш повного аналізу необхідно розглянути найпоширеніші, які називаються базисними, або еталонними. Першу групу еталонних стратегій становлять стратегії концентрованого зростання, які пов'язані зі зміною продукту і (чи) ринку. При використанні цієї стратегії підприємство намагається поліпшити або

виробляти новий продукт, не змінюючи галузі. Підприємство веде також пошук можливостей поліпшення свого положення на існуючому ринку або ж переходу на новий ринок, який буде реалізовуватися на вже освоєному підприємством ринку. Використання такої стратегії можливо, якщо підприємство перебуває в сильному бізнесі.

Стратегія диверсифікованого зростання реалізується тоді, коли підприємство далі не може розвиватися на цьому ринку з цим продуктом у рамках цієї галузі. Фактори, що обумовлюють вибір стратегії диверсифікованого зростання: ринки в стані насичення або ж скорочення попиту на продукт; значні грошові надходження, які можуть бути вкладені більш прибутково в інші сфери бізнесу; антимонопольне регулювання не дає змоги далі розширювати бізнес у рамках галузі; скорочення податкових витрат; полегшення виходу на світові ринки.

Процес стратегічного вибору передбачає узгодження цілей, не допускаючи конфлікту між цілями та завданнями підприємства. Ризики при прийнятті рішень щодо розвитку підприємства супроводжуються:

- нестабільністю політичної ситуації у країні;
- нестабільністю економічного законодавства;
- ризиками, пов'язаними із погіршенням відносин із країнами;
- виробничо-технологічними ризиками, пов'язаними із складністю адаптації нової техніки і технології;
- ризиками, пов'язаними із неточністю, неповнотою або викривленням інформації щодо фінансового стану партнерів та інших учасників бізнесу;
- ризиками, пов'язаними із збалансованістю інтересів усіх учасників (власників, менеджменту, партнерів), із узгодженням загальної стратегії підприємства і його можливостей.

Стратегія розвитку підприємства визначається в результаті вивчення зовнішнього оточення і можливих внутрішніх перспектив її діяльності з урахуванням непередбачених ринкових обставин. Згідно

з концепцією стратегічного управління, аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища – необхідний елемент визначення місії та цілей підприємства, стратегії виступають як інструменти досягнення цілей.

Таким чином, стратегія розвитку підприємства передбачає формування основоположних цілей і завдань на довгостроковій основі, а також чітке визначення курсу дій і грамотний розподіл ресурсів, які будуть необхідні для досягнення поставленої мети. Стратегія підприємства завжди має поєднувати у собі заплановану та продуману лінію поведінки, а також можливість реагувати на все нове.

Використані джерела

1. Малюта Л.Я. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навчальний посібник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 232 с.
2. Міщенко А.П. Стратегічне управління: навч. посіб. К.: Центр навч. літератури, 2004. 336 с.
3. Формування стратегії розвитку підприємства [Електронний ресурс]. Режим доступу:
https://pidru4niki.com/16400221/ekonomika/formuvannya_strategiyi_rozvitku_pidpriyemstva
4. Пушкар З.М., Пушкар Б.Т. Стратегічне управління регіонального розвитку. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. Щорічник. Тернопіль: Економічна думка, 2008. С. 100 – 105 (0,51/0,37 др. ар.)

Олійник Юрій, Сорокін Артур

(науковий керівник: д. е. н., доцент, в.о. директора навчально-наукового інституту біоресурсів і природокористування ЗУНУ Шушпанов Д.Г.)

ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Проблема стимулювання персоналу до ефективної та якісної праці, попри численні дослідження, залишається актуальною. Це пов'язано із багатьма причинами. Зокрема із тим, що в реальних